

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ
ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

ՀՐԱՄԱՆ

No 25-Ն

« 19» 07.2022թ.

**ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0411.01.5 «ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0411.01.01.5 «ՀԱՇՎԱՊԱՀ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2015 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 08-Ի ԵՐ 415-Ն
ՀՐԱՄԱՆՆ ՈՒԺԸ ԿՈՐՑՐԱԾ ՃԱՆԱԶԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի 1- ին մասի, ինչպես նաև «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի պահանջներով՝

ՀՐԱՄԱՅՈՒՄ ԵՄ.

1. Հաստատել միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը՝ համաձայն հավելվածի:
2. Ուժը կորցրած ճանաչել «Միջին մասնագիտական կրթության 3-69.20.01 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 3-69.20.01.01-4 «Հաշվապահ» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2009 թվականի դեկտեմբերի 7-ի N 1041-Ն հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2015 թվականի մայիսի 8-ի N 415-Ն հրամանը: Սույն
3. հրամանի կատարման վերահսկողությունը հանձնարարել ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի տեղակալ Ժաննա Անդրեասյանին:

 Invalid signature

ԱՐԱՅԻԿ ԽԶՄԱԼՅԱՆ

Signed by: KHZMALYAN ARAYIK 3101800129

ԱԸՆՑՅԻԿ ԽԶՄԱԼՅԱՆ

/Պար տակ ան ությ ունն երը կ ատար ո ո/

Հավելված

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0411.01.5 «ՀԱՇՎԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0411.01.01.5 «ՀԱՇՎԱԿԱՆ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ

ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ

ԳԼՈՒԽ!

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն չափորոշիչը սահմանում է միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության՝ ՀՀ կառավարության 2011 թվականի մարտի 31-ի թիվ 332-Ն որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի 5-րդ մակարդակի 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորմանը (հետևյալ որակավորումներին) ներկայացվող պահանջները, հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, ուսանողների ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և առավելագույն ծավալները:
2. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը կարող է իրականացվել ուսուցման հետևյալ ձևերով
 - 1) առկա,
 - 2) հեռակա,
 - 3) դրսեկության (էքստեռն)
 - 4) հեռավար (դիստանցիոն):
3. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացման համար սահմանվում են ուսումնառության հետևյալ նորմատիվային ժամկետները.
 - 1) կրթության առկա ձևով.
 - ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝ 2 տարի,
 - բ. հիմնական կրթության հիմքով՝ 3 տարի,
 - 2) կրթության հեռակա ձևով.
 - ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝ 3 տարի,
 - 3) դրսեկության (էքստեռնատ) և հեռավար (դիստանցիոն) ձևերով կրթության հիմքը և ուսուցման տևողությունը որոշում է ուսումնական հաստատությունը՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007թվականի սեպտեմբերի 6-ի Ն 1028-Ն որոշման:
4. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը միջնակարգ կրթության հիմքով յուրացնող ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալը 2736 ժամ է, առավելագույն ծավալը՝

4428 Ժամ: Հիմնական կրթության հիմքով հիմնական կրթական ծրագրի յուրացման դեպքում ուսումնառության տևողությունն ավելանում է 52 շաբաթով:

ԳԼՈՒԽ 2.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0411.01.5 «ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0411.01.01.5 «ՀԱՇՎԱՊԱՀ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

5. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման մասնագետի մասնագիտական գործունեության բնութագիրը տրվում է ըստ զբաղմունքների տեսակների և մասնագիտական պարտականությունների:
6. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորմամբ մասնագետն իրականացնում է հետևյալ զբաղմունքները՝ 1) հաշվապահ՝ առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպություններում, 2) գլխավոր հաշվապահ՝ միկրո կազմակերպություններում, 3) գլխավոր հաշվապահի տեղակալ փոքր և միջին կազմակերպություններում՝ կապված կազմակերպության ֆինանսատնտեսական գործունեության ծավալներից:
7. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորմամբ մասնագետի մասնագիտական պարտականություններն են.
կազմակերպության տնտեսական գործառնությունների ամբողջական հաշվառում՝ հաշվապահական հաշվառման ընդհանուր սկզբունքներին և օրենսդրությանը համապատասխան, գլխավոր հաշվապահի անմիջական ղեկավարությամբ,
 - 2) սկզբնական հաշվառման փաստաթղթեր պատրաստելը,
 - 3) ֆինանսական հաշվետվությունների կազմմանը մասնակցելը,
 - 4) դրամական վճարումներին և ֆինանսական այլ գործառնություններին վերաբերող փաստաթղթերի ճշգրտության ստուգումը,
 - 5) էլեկտրոնային հաշվետվածատեսակների լրացումը,
 - 6) հաշվապահական հաշվառման թղթակցությունների ձևակերպումը, գրանցամատյանների կազմումը և հաշվապահական հաշվառման համակարգչային ծրագրերի կիրառումը,
 - 7) իր լիազորության շրջանակներում ֆինանսական ներքին վերահսկողության իրականացումը, շարունակական
 - 8) մասնագիտական զարգացման ապահովումը,
 - 9) իր գործառնությունների շրջանակում լրացուցիչ հանձնարարությունների կատարումը:

ԳԼՈՒԽ 3.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0411.01.5 «ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0411.01.01.5 «ՀԱՇՎԱՊԱՀ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ

ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

8. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի նկատմամբ ընդհանուր պահանջները սահմանվում են շրջանավարտին ներկայացվող ընդհանուր պահանջների համաձայն:
9. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է՝
- 1) ունենա մասնագիտական գործունեության տվյալ բնագավառում իր մասնագիտական դերին անհրաժեշտ կարողությունները ձևավորելու համար պահանջվող տեսական ու գործնական գիտելիքներ, 2) դրսևորի աշխատանքային և մասնագիտական պարտականությունները կատարելու ընթացքում գործընկերների և ղեկավարների հետ հաղորդակցվելու, մասնագիտական և ընդհանուր բնույթի հարցեր ներկայացնելու, դրանք պարզաբանելու կարողություն,
 - 3) ունենա որոշակի փոփոխվող իրավիճակներում առաջացած խնդիրներին մասնագիտական տիպային և այլընտրանքային լուծումներ առաջարկելու կարողություն,
 - 4) դրսևորի մասնագիտական խնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ փաստերը և տեղեկատվությունը համադրելու և ամբողջության մեջ դիտարկելու, ինչպես նաև քաղաքացիական գիտակցություն ցուցաբերելու կարողություն,
 - 5) ունենա մասնագիտական գործունեության գործառույթները սահմանված նորմերին համապատասխան իրականացնելու հմտություններ,
 - 6) ցուցաբերի իր և աշխատակիցների (առկայության դեպքում) մասնագիտական կարիքները գնահատելու և դրանց կարգավորման վերաբերյալ առաջարկություններ ներկայացնելու կարողություն,
 - 7) ունենա մասնագիտական կարողությունների պարբերաբար կատարելագործման ձգտում և ինքնուսուցման կարողություն,
 - 8) ցուցաբերի մասնագիտական և ընդհանուր բնույթի անհրաժեշտ տեղեկատվություն փնտրելու, դրանցից օգտվելու և դրանք նպատակային օգտագործելու կամ փոխանցելու կարողություն,
 - 9) ունենա աշխատակիցների (առկայության դեպքում) աշխատանքները կազմակերպելու կամ գործընկերային հարաբերությունները (լիազորության դեպքում) ըստ կարողությունների և մասնագիտացման համակարգելու հմտություններ,
 - 10) ընթացիկ մասնագիտական խնդիրների լուծման ժամանակ ցուցաբերի ռազմավարական մոտեցումների տարրեր կիրառելու կարողություն:

ԳԼՈՒԽ 4.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0411.01.5 «ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0411.01.01.5 «ՀԱՇՎԱՊԱՀ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ

ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

10. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնի նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ- տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների, առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական կարողությունների բնագավառում շրջանավարտին ներկայացվող պահանջների համաձայն:

11. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է՝

- 1) իմանա ՀՀ Սահմանադրության, զբաղվածության տվյալ բնագավառը կարգավորող հիմնական նորմատիվ ակտերի, մարդու և հասարակության, քաղաքացիների միջև հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և նորմատիվ փաստաթղթերի հիմնական դրույթները,
- 2) տիրապետի հայոց լեզվին,
- 3) հաղորդակցվի ամնվազն երկու օտար լեզվով,
- 4) տիրապետի առողջ կենսակերպ վարելու, հիգիենայի և ֆիզիկական կուլտուրայի կանոններին,
- 5) գիտելիքներ ունենա ազգային և համաշխարհային պատմության և մշակույթի վերաբերյալ,
- 6) ունենա անձի և հասարակության զարգացման օրինաչափությունների, հասարակության սոցիալական կառուցվածքի, շարժումների, քաղաքականության սուբյեկտների, քաղաքական հարաբերությունների և գործընթացների վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկություններ,
- 7) ցուցաբերի կիրառական տնտեսագիտության հիմնադրույթների, մասնագիտական գործունեության բնագավառի տնտեսական երևույթների և հարաբերությունների առանձնահատկությունների, մակրոտնտեսության և միկրոտնտեսության օրենքների, անցումային շրջանի տնտեսության առանձնահատկությունների իմացություն:
- 8) իմանա էկոլոգիական հիմնական հասկացությունների բովանդակությունը, բնապահպանական գլոբալ և տարածաշրջանային հիմնախնդիրների դրույթները,
- 9) պատկերացում ունենա արտակարգ իրավիճակների մասին, տիրապետի արտակարգ իրավիճակներում գործելու հիմնական սկզբունքներին և մոտեցումներին, տեղյակ լինի փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման կառուցվածքին և ձևերին, օգտագործի անհատական պաշտպանության միջոցներ:

12. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի աղյուսակ 1-ում բերված մոդուլներով սահմանված առանցքային հմտություններին:

13. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի աղյուսակ 2-ում բերված մոդուլներով ըստ մասնագիտացումների սահմանված ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողություններին:

ԳԼՈՒԽ 5.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0411.01.5 «ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0411.01.01.5 «ՀԱՇՎԱՊԱՀ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ

ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐ

14. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության կադրային

ապահովության և կադրային համապատասխանության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) ուսումնական պարապմունքներ վարող դասախոսը պետք է ունենա դասընթացի բնույթին համապատասխանող միջին կամ բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում, կամ տվյալ մասնագիտական զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ, եթե տվյալ դասընթացի ուղղությամբ միջին կամ բարձրագույն կրթությունն Հայաստանի Հանրապետությունում չի իրականացվում: Հատուկ մասնագիտական դասընթացները վարող դասախոսների համար մասնագիտական աշխատանքի փորձի առկայությունը ցանկալի է,

2) ուսումնական պրակտիկան վարող արտադրական ուսուցման վարպետը պետք է ունենա տվյալ մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքի փորձ և մասնագիտական կրթություն:

3) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները վարում է մասնագիտական դասընթացի դասախոսը:

15. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության ուսումնամեթոդական ապահովության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) հաստատությունը պետք է ունենա մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների և մոդուլների ծրագրային բովանդակությանը համապատասխանող ուսումնական, մեթոդական և տեղեկատվական նյութեր (գրադարանային ֆոնդ, տվյալների համակարգչային բազա և այլն), գնահատման և ատեստավորման նպատակով օգտագործվող նյութեր, ուսումնական գործընթացի արդյունավետ իրականացմանը նպաստող այլ նյութեր, ուղեցույցներ:

16. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության նյութատեխնիկական ապահովության նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ըստ ուսումնական կաբինետների, լաբորատորիաների, արհեստանոցների, սպորտային համալիրի: Դրանց հագեցվածությունը որոշվում է ուսումնական ծրագրերի պահանջներին համապատասխան:

1) Ուսումնական կաբինետների երաշխավորվող ցանկը

ա. օտար լեզուների,

բ. հումանիտար և սոցալ-տնտեսագիտական առարկաների,

գ. հաշվապահական հաշվառման մասնագիտացված լսարաններ:

2) Ու-սումնական լաբորատորիաների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. անհատական համակարգիչների:

3) Սպորտային համալիր՝

ա. մարզադահլիճ,

բ. մարզահրապարակ:

Կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ձևավորել լրացուցիչ կաբինետներ, լաբորատորիաներ, արհեստանոցներ:

17. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) առկա ուսուցման ձևի համար ուսումնական տարվա սկիզբը սեպտեմբերի 1-ն է, իսկ հեռակա, դրսեկության (եքստեռնատ) և հեռավար (դիստանցիոն) ձևերի համար սահմանվում է ուսումնական պլաններով,

2) ուսումնական յուրաքանչյուր տարվա տևողությունը սահմանվում է ուսումնական պլանով,

3) ուսանողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը չպետք է գերանձանցի 54 ժամը՝ ներառյալ լսարանային և արտալսարանային ուսումնական աշխատանքի բոլոր տեսակները, 4) ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և պարտադիր պարապմունքների շաբաթական ծավալը չպետք է գերազանցի 36 ժամը՝ առանց նախասիրական առարկաների, խորհրդատվությունների և լրացուցիչ արտալսարանային պարապմունքների բեռնվածության,

5) հեռակա ուսուցման ձևի դեպքում ուսանողների հետ պարտադիր պարապմունքների տարեկան ծավալը առնվազն 160 ժամ է,

6) ուսումնական խմբի համար խորհրդատվության տարեկան ծավալը կազմում է մինչև 100 ժամը,

7) նախասիրական առարկաների ցանկը, դրանց ծավալը (առանձին դասացուցակով) և ուսուցման ժամկետները յուրաքանչյուր ուսումնական տարում որոշվում է հաշվի առնելով ուսանողների ընտրությունը:

18. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի պրակտիկաների կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրը ներառում է ուսումնական (տեսական ուսուցմամբ և/կամ առանց տեսական ուսուցման), արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաներ,

2) պրակտիկայի յուրաքանչյուր տեսակի տևողությունը սույն չափորոշչով սահմանված պրակտիկայի ընդհանուր տևողությանը համապատասխան սահմանվում է մասնագիտության ուսումնական պլանով,

3) պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերը կազմում և հաստատում է ուսումնական հաստատությունը.

4) ուսումնական պրակտիկաներն անցկացվում են պրակտիկայի ծրագրի կատարումն ապահովելու համար բավարար կահավորում և տեխնիկական հագեցվածություն ունեցող ուսումնական արհեստանոցներում, ուսումնափորձնական տեղամասերում, ուսումնական հաստատության այլ ուսումնաօժանդակ օբյեկտներում, ինչպես նաև կազմակերպություններում, հաստատություններում,

5) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները, որպես կանոն, անց են կացվում պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան պայմաններ ունեցող կազմակերպություններում:

19. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման ուսանողների ատեստավորումների նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) ուսումնառության ընթացքում բոլոր ուսանողները պարբերաբար ատեստավորվում են, որի նպատակը, ըստ սույն չափորոշչով սահմանված կարողությունների տարրերի, նրանց ձեռքբերումները հավաստող վկայություններ ստանալն է,

2) ուսումնական կիսամյակի սկզբում ուսանողը տեղեկացվում է կիսամյակի ընթացքում միջանկյալ ատեստավորման բնույթի, ժամկետների, անցկացման ձևի և ներառվող նյութի ծավալի մասին,

3) պետական ամփոփիչ ատեստավորումը երաշխավորվում է անց կացնել առանձին առարկաներից կամ մոդուլներից քննության, համալիր (միջառարկայական կամ միջմոդուլային) քննության կամ ավարտական (դիպլոմային) աշխատանք կատարելու և պաշտպանելու ձևով,

4) պետական ամփոփիչ ատեստավորման ընտրված ձևը և ներառվող նյութի ծավալը պետք է հնարավորություն տա ստուգել շրջանավարտի մասնագիտական կարողությունների և հմտությունների համապատասխանությունը սույն չափորոշչով 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման մասնագետի համար սահմանված պահանջներին:

ԳԼՈՒԽ 6.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0411.01.5 «ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0411.01.01.5 «ՀԱՇՎԱՊԱՀ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՍՈՂՈՒԼԱՑԻՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԴՐԱ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

20. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու համար հաստատությունը կազմում և հաստատում է առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական մոդուլների, ընտրովի դասընթացի ուսումնական ծրագրերը, կրթության կառավարման պետական լիազորված մարմնի երաշխավորած ձևին համապատասխան ուսումնական պլանը հաշվի առնելով Յ-րդ աղյուսակում բերված օրինակելի ուսումնական պլանը:

21. Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնող հաստատությունը սույն չափորոշչի հիման վրա մոդուլային ուսումնական ծրագրերը և ուսումնական պլանը կազմելու ժամանակ՝ 1) կարող է փոփոխել դասընթացների և մոդուլների ժամաքանակը՝ պահպանելով մասնագետի (շրջանավարտի) կարողություններին և հմտություններին ներկայացվող պահանջները,

2) պետք է մոդուլների արդյունքներին և դրանց կատարման չափանիշներին համապատասխան ուսումնական ծրագրերը մշակելիս հաշվի առնի գործատուների, գործադիր իշխանությունների, մասնագիտական ոլորտը կառավարող պետական լիազորված մարմինների, այլ շահագրգիռ սուբյեկտների (սոցիալական գործընկերների) առաջարկությունները,

3) պետք է առարկայի և /կամ/ մոդուլի ընդհանուր ժամաքանակի սահմաններում որոշի տեսական, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ժամաքանակները,

4) պետք է միջանկյալ ատեստավորման ընդհանուր շաբաթների սահմաններում որոշի ըստ կիսամյակների այս ատեստավորմանը հատկացվող ժամանակը,

5) պետք է մասնագիտության նկարագրին համապատասխան տվյալ որակավորման ամբողջացման անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունը հաշվի առնելով՝ կազմի և հաստատի ընտրովի դասընթացների ուսումնական ծրագրերը,

6) օգտվելով երաշխավորված ձևում տրված պարզաբանումներից՝ պետք է կազմի ուսումնական պլանի

կիրառման պարզաբանումները,

7) պետք է պրակտիկայի համար նախատեսված շաբաթների սահմաններում որոշի ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների տևողությունները, անցկացման ժամկետները, նախաավարտական պրակտիկայի տևողությունը,

8) պետք է սույն չափորոշչով երաշխավորված ամփոփիչ ատեստավորման ձևերին համապատասխան ընտրի ամփոփիչ ատեստավորման ձևը:

**Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ»
որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների մոդուլներ**

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»	
1. Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-Հ-5-22-001
2. Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողի անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման կարողությունը:
3. Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
4. Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5. Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6. Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար
7. Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունը անձի ինքնադրսևորման և գործարար հաջողությունների համար, 2) ներկայացնում է շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերը, բաղադրիչները, 3) ներկայացնում է գործնական հաղորդակցման եղանակները, բաղադրիչները, 4) շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը, 5) անձնական հատկանիշները օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:
8. Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը

9. Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին, 3) հանդես է գալիս հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնում է հստակ և նպատակային խոսք, 4) ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություններ, հաճոյախոսում է, 5) մասնակցում է դեբատների և բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:
10. Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
11. Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան, 3) օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային տեղեկատվությունը փոխանցելու համար, 4) կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի, 5) վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր, 6) բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի, 7) գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:
12. Ուսումնառության արդյունք 4	Զևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում
13. Կատարման չափանիշներ	1) նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և զրուցակցի կամ հասցեատիրոջ, 2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը, 3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) ներգրավվում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ, 6) պահպանում և եզրափակում է երկխոսությունը,

		7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:
14.	Ուսումնառության արդյունք 5	Իսթանբուլ համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունակական գործընկերության համար
15.	Կատարման չափանիշներ	1) Ներկայացնում է համագործակցությանը խթանող միջոցառումները (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ և այլն), 2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքագրում է անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, 3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն, 6) ապահովում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
16.	Մոդուլի դասիչը	ԱՅ-ԱԱՕ-5-22-001
17.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները պահպանելու, սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան կենցաղը և աշխատանքը կազմակերպելու, հավանական վտանգները և վթարները կանխարգելելու, արտադրական վթարների դեպքում՝ անվտանգության միջոցառումներ իրականացնելու և առաջին օգնություն ցուցաբերելու կարողություններ:
18.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
19.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
20.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
21.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները
22.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում անվտանգության կանոնների սահմանման, իրավական կարգավորման և պահպանման անհրաժեշտությունը,

		2) ըստ հիմնական բնագավառների ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության կանոնների պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները, 5) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները, 6) ներկայացնում է անվտանգության կանոնների խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունները:
23.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան
24.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է մարդու առողջության և աշխատանքի ընթացքում աշխատունակության վրա ազդող գործոնները (սանիտարահիգիենիկ, հոգեբանաֆիզիոլոգիական, էսթետիկական, սոցիալական-հոգեբանական), 2) ներկայացնում է աշխատավայրի սանիտարիայի և հիգիենայի ընդհանուր նորմերը (միկրոկլիման, ճառագայթումը, լուսավորվածությունը, տատանումները և այլն) 3) ներկայացնում է աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերը և դրանց անվնաս օգտագործումը, 4) ներկայացնում է սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման համար անհրաժեշտ միջոցառումները,
25.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կանխել հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնել անվտանգության միջոցառումներ
26.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների առաջացման պատճառները և հետևանքները, 2) ներկայացնում է արտադրական վթարների կանխման աշխատանքները, 3) ներկայացնում է առանձին խմբերի (հաշմանդամություն ունեցող անձինք, հղիներ, անչափահասներ և այլն) աշխատանքային առանձնահատուկ պայմանները և վտանգների կանխման սահմանված միջոցառումները, 4) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների ու դժբախտ պատահարների փաստաթղթային ձևակերպումների կարգը:
27.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ցուցաբերել առաջին օգնություն

28.	Կատարման չափանիշներ	1) տիրապետում է տարբեր իրավիճակներում առաջին օգնության հիմնական կանոններին, 2) առաջին օգնության գործողությունների քայլերը ճիշտ է ներկայացնում, 3) կատարում է արհեստական շնչառության և սրտի աշխատանքի վերականգնման գործողություն, 4) կատարում է արյան հոսքի դադարեցման և բաց վնասվածքների վիրակապման գործողություն, 5) կատարում է այրվածքների նախնական մշակման և էլեկտրահարվածին առաջին օգնություն ցուցաբերելու գործողություններ, 6) կատարում է վիրակապման և անշարժացման գործողություն՝ տարբեր կոտրվածքների դեպքում, 7) ներկայացնում է տարբեր թունավորման դեպքերում առաջին օգնության կազմակերպման գործողությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒԼԵՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»		
29.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԳՀ-5-22-001
30.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլը նպատակաուղղված է աշխատանքային հիմնական իրավահարաբերությունների մասին իրազեկվածության բարձրացմանը, աշխատանք փնտրելու և գտնելու կարողությունների զարգացմանը, աշխատանքային գործունեության ընդհանուր կարողությունների և հմտությունների ձևավորմանը, ընթացիկ հաջողության հասնելու նախապայմանների ստեղծմանը, ինչպես նաև ցանկացած բնագավառում անհրաժեշտ աշխատանքային կուլտուրա և էթիկա դրսևորելու, ղեկավարի և գործընկերների հետ արդյունավետ հարաբերվելու, առաջացած աշխատանքային խնդիրներն ընկալելու և համապատասխան լուծումներ տալու կարողությունների ձևավորմանը:
31.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
32.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
33.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
34.	Ուսումնառության արդյունք 1	Փնտրել և գտնել աշխատանք
35.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է աշխատանքային իրավահարաբերությունների ձևավորման նախապայմանները,

		2) կարողանում է փնտրել առկա աշխատատեղերի բազան, ուսումնասիրել և ընտրել հավանական, աշխատատեղ(երը)' օգտագործելով աշխատանքի որոնման ժամանակակից միջոցները և տեխնոլոգիաները, 3) ճիշտ է կազմում գրավոր ինքնակենսագրություն (ՍԻՎԻ (Շ7), 4) ներկայացնում է իր մասնագիտական ուժեղ կողմերը և հիմնավորում իր համապատասխանությունը, 5) ներկայացնում է աշխատանքի ընդունվելու, աշխատանքի փոփոխության և աշխատանքից ազատվելու հիմնական ընթացակարգերը:
36.	Ուսումնառության արդյունք 2	Զարմարվել աշխատանքային միջավայրին, ապահովել աշխատանքային դրական մթնոլորտ
37.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է մասնագիտական գործունեության ոլորտում արտադրական միջավայրին ներկայացվող հիմնական պահանջները, 2) հիմնավորում է տկյալ աշխատանքով զբաղվելու իր պատրաստակամությունը և տրամադրվածությունը, 3) ներկայացնում է գործընկերների նկատմամբ հարգալից վերաբերմունքի և արդյունավետ հաղորդակցվելու օրինակներ, 4) առաջադրված իրավիճակում ցուցաբերում է պատրաստակամություն և պատասխանատվության դրսևորումներ, 5) ցուցաբերում է գործընկերոջը և ղեկավարին ուշադիր լսելու և հասկանալու կարողություններ:
38.	Ուսումնառության արդյունք 3	Արդյունավետ աշխատել թիմում՝ պահպանելով էթիկայի նորմերը
39.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է կազմակերպության նպատակները և դրա իրականացման գործում թիմային աշխատանքի և միջանձնային հարաբերությունների կարևորությունը, 2) ներկայացնում է թիմային աշխատանքի հիմնական սկզբունքները և խնդիրների լուծման մեթոդները, 3) դրսևորում է հարգալից և պատշաճ վերաբերմունք գործընկերների նկատմամբ՝ ըստ նրանց վարքագծի դրսևորման, 4) առաջադրում է լուծումներ գործընկերների շրջանում առաջացած խնդրահարույց իրավիճակներում, 5) կարողանում է առանձին իրավիճակներում գերադասել թիմային շահը անձնական շահից:
40.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել աշխատանքում հաջողության հասնելու նախապայմանները

41.	Կատարման չափանիշներ	1) բացատրում է աշխատանքային կարգապահության և պատասխանատվության կարևորությունը աշխատանքային հաջողությունների հասնելու գործում, 2) բացատրում է մասնագիտական կարողությունների պարբերական կատարելագործման կարևորությունը աշխատանքային հաջողությունների հասնելու գործում, 3) բացատրում է նախաձեռնողականության և նպատակասլացության կարևորությունը աշխատանքային հաջողությունների հասնելու գործում, 4) ներկայացնում է աշխատանքային գործունեության ընթացքում ստորադասության և վերադասության հարաբերությունների պատշաճության կարևորությունը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
42.	Մոդուլի դասիչը	ԱՅ-ՅՕ-5-22-001
43.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողի համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու և դրա ծրագրային ինտերֆեյսները կիրառելու առաջնային կարողությունները, աշխատանքային գործունեության ընթացքում և անձնական կարիքների շրջանակներում կիրառել համակարգչային օպերացիոն համակարգերի, գրասենյակային փաթեթների (Մայքրոսոֆթ Օֆիս (Microsoft Office)) ծրագրերը, կատարելագործել համացանցից օգտվելու կարողությունները և տեղեկատվական բազաների հետ նպատակային աշխատելու հմտությունները:
44.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
45.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
46.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
47.	Ուսումնառության արդյունք 1	Կիրառել համակարգչային համալիրում ներառվող բաղադրիչները և օպերացիոն համակարգը
48.	Կատարման չափանիշներ	1) համակարգչային համալիրում ներառվող հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչները բնութագրում է, 2) ճիշտ է պահպանում համակարգիչը և բաղադրիչները միացնելու, օգտագործելու և անջատելու տեխնիկական պայմանները, 3) օգտվում է համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքերից,

		4) ներկայացնում է օպերացիոն համակարգի պատուհանային կառուցվածքը, 5) ներկայացնում է կիրառվող հիմնական ծրագրերը, 6) բացում է առաջադրված թղթապանակը և ֆայլը, 7) օգտվում է պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից, 8) ստեղծում է նոր թղթապանակ ու ֆայլ, պահպանում, բացում, փակում և տեղադրում է առաջադրված վայրում, 9) կատարում է փաստաթղթի տպագրում:
49.	Ուսումնառության արդյունք 2	Խմբագրել և ֆորմատավորել տեքստեր
50.	Կատարման չափանիշներ	1) հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար ծրագրերը պատրաստել է, 2) մուտքագրում է տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ, 3) տեքստային ցուցիչը տեղաշարժելով կատարելում է ուղղումներ, ջնջումներ, լրացումներ, փոփոխություններ, 4) մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորման գործողությունները ճիշտ է կատարում, 5) կարողանում է տեքստին կից ներմուծել նկարներ, գրաֆիկներ, աղյուսակներ, անիմացիաներ:
51.	Ուսումնառության արդյունք 3	Պատրաստել և խմբագրել աղյուսակներ
52.	Կատարման չափանիշներ	1) աղյուսակներ կազմելու համակարգչային ծրագրերը և դրանց կիրառումը ներկայացնում է, 2) առաջադրված չափերով կազմում է աղյուսակ և մուտքագրում տվյալներ, 3) աղյուսակում կատարում է ուղղումներ, լրացումներ, փոփոխություններ, 4) աղյուսակի տվյալների մեջ ստեղծում է պարզ ֆունկցիոնալ կախվածություն:
53.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել գրաֆիկական խմբագրում և նկարագարողում
54.	Կատարման չափանիշներ	1) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ օգտագործելով նաև Աուտլուք (AutoCAD) պատուհանի պատրաստի ձևերը, 2) գծագրում է կանոնավոր պատկերներ, 3) ֆորմատավորում է գրաֆիկական օբյեկտները տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով և չափերը փոխելով, 4) խմբավորում է գրաֆիկական օբյեկտները,

		5) գծագրում է տեքստային բլոկներ, 6) կատարում է գրաֆիկական օբյեկտների գունաերանգավորում:
55.	Ուսումնառության արդյունք 5	Համակարգչային ծրագրերով կազմակերպել ցուցադրություն
56.	Կատարման չափանիշներ	1) ցուցադրական ծրագրերը և դրանց պատուհանի կառուցվածքը ճիշտ է ներկայացնում, 2) մուտքագրում է տեքստ, թվային արժեքներ և պարզ գործողություններ, 3) ներբեռնում է նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, տվյալներ՝ աղյուսակի, գրաֆիկի տեսքով, 4) կարողանում է առաջադրված թեմայով պատրաստել ավարտուն փաստաթուղթ ցուցադրության համար, 5) ցուցադրում է պատրաստված տեղեկատվական նյութը:
57.	Ուսումնառության արդյունք 6	Աշխատել համացանցում
	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է «համացանց» հասկացությունը, 2) օգտագործում է ինտերնետային հիմնական ծրագրերը, 3) ներկայացնում է Հիսթորի (History), Ֆևորիթս (Favorites), Սթոփ (Stop), Ռիֆրեշ (Refresh) հրամանների, Բեք (Back) և Ֆորվարդ (Forward) կոճակների նշանակությունը, 4) փնտրում է առաջադրված տեղեկատվական բազաներում (որոնողական և բաց ցանցերից), 5) կարողանում է համացանցից ներբեռնել, պահպանել և օգտագործել տեղեկությունները, 6) գրանցվում է էլեկտրոնային փոստում, ինտերնետային ծրագրերում և այլ կայքերում, 7) օգտագործում է էլեկտրոնային փոստի հնարավորությունները, ուղարկում և ստանում ինֆորմացիա:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
58.	Մոդուլի դասիչը	ԱՅ-Ձ-5-22-001
59.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բիզնես գործունեություն իրականացնելու համար անհրաժեշտ գործնական հմտություններ: Դրանք ներառում են ինքնուրույն բիզնես կազմակերպելու և վարելու համար անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման հմտություններ, որոնցում հաշվի է

		առնված ինչպես գործարար ոլորտին հատուկ սկզբունքները, այնպես էլ բիզնես գործունեությունը կարգավորող իրավական դաշտի առանձնահատկությունները:
60.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
61.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլի 1 և 2 ուսումնառության արդյունքներն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն: Մյուս ուսումնառության արդյունքների ուսումնասիրությունը նպատակահարմար է իրականացնել որոշակի մասնագիտական մոդուլներ յուրացնելուց հետո, որպեսզի դրանց գործնական ձեռքբերումները օգտագործվեն համապատասխան ծրագրեր մշակելու համար:
62.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
63.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հիմնավորված բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացը
64.	Կատարման չափանիշներ	1) բիզնես-գործունեության էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) բիզնես-գործունեության տեսլականը, նպատակը և ռազմավարությունը ճիշտ է սահմանում, 3) բիզնես-գործունեության համար նախընտրելի անձնային հատկանիշների կարևորությունը հիմնավորում է, 4) բիզնես-գործունեության համար սեփական հնարավորությունների գնահատումը ճիշտ է, 5) բիզնես-գաղափարի էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 6) բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացի բաղադրիչների իմաստը ճիշտ է մեկնաբանում, 7) ըստ իրավիճակների հիմնավորում է ձևավորված բիզնես-գաղափարները, 8) բիզնես-գաղափարի տարբերակի գնահատումը ճիշտ է:
65.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել կազմակերպության ստեղծման և գրանցման կարգը, կառավարման գործընթացը
66.	Կատարման չափանիշներ	1) կազմակերպության կազմակերպական-իրավական ձևերի բնութագիրը ճիշտ է, 2) կազմակերպության աշխատանքը կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների ընկալումը ճիշտ է, 3) կազմակերպության ստեղծման քայլերի հաջորդականությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 4) կազմակերպության ստեղծման համար պահանջվող փաստաթղթերի ձևավորումը ճիշտ է, 5) կազմակերպության կառավարման անհրաժեշտությունը և խնդիրները ճիշտ է մեկնաբանում,

		6) կառավարման ֆունկցիաների բնութագրերը ճիշտ է, 7) կառավարման ոճերի բնութագրերը ճիշտ է, 8) կառավարման ֆունկցիոնալ բաժինների ձևավորման մոտեցումները ճիշտ է, 9) աշխատատեղերի ձևավորման և պարտականությունների բաշխման մոտեցումները հիմնավոր է, 10) աշխատողների ընտրության կարգը հիմնավոր է, 11) կազմակերպության կառավարմանն առնչվող փաստաթղթերի ձևավորումը ամբողջական և հիմնավոր է, 12) կնքվելիք պայմանագրերի կազմը և բովանդակությունը իրավաբանորեն ճիշտ է, 13) կառավարման արդյունավետության գնահատման մոտեցումները հիմնավոր է:
67.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել շուկայի հետազոտման և գնահատման գործողություններ
68.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում «շուկա» հասկացությունը, 2) շուկայի հետազոտման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 3) շուկայի հետազոտման հիմնական ուղղությունները բացահայտում է, 4) շուկայի հետազոտման գործընթացի փուլերը ճիշտ է բնութագրում, 5) ըստ փուլերի շուկայի հետազոտման մեթոդների ընտրությունը հիմնավոր է, 6) շուկայական պահանջարկի ծավալի բացահայտման մոտեցումները ճիշտ է, 7) շուկայի վրա ազդող գործոնների և գնորդի վարքագծի գնահատումը ճիշտ է, 8) շուկայական մրցակցության գնահատումը հիմնավոր է, 9) շուկայի հատվածավորումը իրատեսական է, 10) մարքեթինգի գաղափարների /4ՓԻ (4Բ) և 7ՓԻ (7Բ)/ նշանակությունը ճիշտ է բացահայտում, 11) մարքեթինգային ռազմավարության մշակման մոտեցումները հիմնավորված է:
69.	Ուսումնառության արդյունք 4	Բնութագրել կազմակերպության ռեսուրսները և գնահատել օգտագործման արդյունավետությունը
70.	Կատարման չափանիշներ	1) կազմակերպության ռեսուրսների կազմը և կառուցվածքը ճիշտ է բացահայտում, 2) կազմակերպության ռեսուրսների խմբերի միջև օպտիմալ հարաբերակցության ապահովման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 3) նյութական ռեսուրսների խմբերի տնտեսագիտական բնութագրերը ճիշտ է,

		4) աշխատանքային ռեսուրսների բնութագիրը և դրանց առնչվող ցուցանիշների մեկնաբանությունը ճիշտ է, 5) աշխատանքի տեխնիկական նորմավորման էությունը ճիշտ է բացատրում, նորմաների մեծության ձևավորման մեխանիզմը ճիշտ է ներկայացնում, 6) ֆինանսական ռեսուրսների հետ կապված հասկացությունների բացատրությունը ճիշտ է, 7) ֆինանսական ռեսուրսների համալրման աղբյուրների առանձնահատկությունները ճիշտ է մեկնաբանում, 8) ռեսուրսների պահանջվելիք մեծության հաշվարկման մոտեցումները հիմնավոր է, 9) հիմնական կապիտալի առանձին խմբերի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 10) շրջանառու կապիտալի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 11) աշխատանքային ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 12) ռեսուրսների օգտագործման վերաբերյալ պարզ վերլուծական գործողությունները և ըստ արդյունքների եզրահանգումները հիմնավոր է:
71.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել ծախսերի հաշվարկ, ձևավորել ապրանքի/ծառայության/ գինը
72.	Կատարման չափանիշներ	1) «ծախս» հասկացության բովանդակությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) տարբերակում է ծախսերի խմբերը, 3) ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի տեսակները և վավերապայմանները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ծախսերի տարբեր խմբերի հաշվապահական ձևակերպումները ճիշտ է, 5) ապրանքների տարբեր տեսակների և ծառայությունների տարբեր խմբերի համար պահանջվող ծախսերի կազմը հիմնավոր է ներկայացնում, 6) ապրանքի կամ ծառայության ինքնարժեքի մեջ ներառվող ծախսերի հոդվածները ճիշտ է ներկայացնում,

		7) ինքնարժեքի տարբեր հոդվածների մեծության հաշվարկման մեթոդաբանությունը ճիշտ է կիրառում, 8) հաշվում է ապրանքի կամ ծառայության միավորի ինքնարժեքը, 9) ինքնարժեքի իջեցման հնարավորությունները ճիշտ է գնահատում, 10) ինքնարժեք-շուկայական գին մարժայի տարբերության հիմնավորումը ճիշտ է, 11) անհատական գնից շուկայական գնի անցման տրամաբանությունը բացատրում է:
73.	Ուսումնառության արդյունք 6	Մշակել բիզնես պլան և գործողությունների ծրագիր
74.	Կատարման չափանիշներ	1) բիզնես գործունեության համար բիզնես պլանի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) բիզնես պլանի բաժինների բովանդակության մեկնաբանությունները ճիշտ է, 3) բիզնես պլանի մշակման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալների կազմը և ձեռք բերման աղբյուրները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ճիշտ է կատարում ՍՎՕԹ (SWOT) վերլուծություն, 5) ՍՎՕԹ (SWOT) վերլուծության արդյունքները կիրառում է բիզնես պլանը մշակելու գործընթացում, 6) բիզնես պլանով նախատեսվող միջոցառումները հիմնավորված է, 7) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող գործողությունների ծրագիրը, ժամանակացույցը հիմնավոր է, 8) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող ռեսուրսների մեծությունները ճիշտ է սահմանվել, 9) բիզնես պլանով նախատեսված միջոցառումների իրականացման ռիսկերը և դրանց հաղթահարման ջանքերը հիմնավոր են:
75.	Ուսումնառության արդյունք 7	Զաշվել հարկեր, տուրքեր, կազմել ֆինանսական հաշվետվություններ
76.	Կատարման չափանիշներ	1) հարկային օրենսդրության հիմնական դրույթները ճիշտ է մեկնաբանում, 2) հարկային օրենսդրության հիմնական հասկացությունները ճիշտ է բացատրում, 3) հարկերի և տուրքերի մեծությունը հաշվելու համար կիրառվող ելակետային ցուցանիշների հաշվարկը ճիշտ է կատարում, 4) հարկերի և տուրքերի մեծությունը ճիշտ է հաշվարկում,

		5) հարկերի վճարման ժամկետների գնահատումը համապատասխանում է օրենսդրության պահանջներին, 6) ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը ճիշտ է ներկայացնում, 7) անհրաժեշտ ֆինանսական հաշվետվությունները ճիշտ է լրացնում, 8) ստուգումների իրականացման իրավական ակտերի պահանջները ճիշտ է բացատրում, 9) ստուգումների հետ կապված տնտեսվարողի իրավունքներն ու պարտականությունները ճիշտ է ներկայացնում:
--	--	---

Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության 0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ՀՇՀ-5-22-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ընդհանրական գիտելիքներ տնտեսագիտության տեսության հասկացությունների, հասարակական արտադրության հիմքերի, շուկայական հարաբերությունների վերաբերյալ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
3.	Մոդուլի տևողությունը	90 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել տնտեսագիտության տեսության առարկան, գործառույթները և հետազոտման մեթոդները
7.	Կատարման չափանիշներ	1) բնութագրում է տնտեսագիտության ուսումնասիրության առարկան, էությունը և գործառույթները, 2) թվարկում է տնտեսագիտության մեթոդները, 3) ներկայացնում է տնտեսագիտության տեսության զարգացման փուլերն ու ուղղությունները, 4) ներկայացնում է տնտեսական կատեգորիաները, օրենքները և դասակարգում դրանք, 5) բնութագրում է պահանջմունքների էությունը և տնտեսական շահ հասկացությունը, 6) ներկայացնում է տնտեսական համակարգերը, բացատրում է տնտեսական տարբեր համակարգերի առանձնահատկությունները, 7) ներկայացնում է մակրոտնտեսագիտության և միկրոտնտեսագիտության ուսումնասիրության առարկան և դրանց միջև եղած տարբերությունը:
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ապրանքադրամական հարաբերությունների էությունը

9. Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ապրանքային արտադրության եռթյունը և ձևավորման հիմքերը, 2) սահմանում է ապրանքը և ներկայացնում դրա հատկությունները, 3) ներկայացնում է փողի ծագումը և եռթյունը, 4) ներկայացնում է փողի գործառույթները և տեսակները:
10. Ուսումնառության արդյունք 3	Բնութագրել արտադրության եռթյունը և կառուցվածքը
11. Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է տնտեսական ռեսուրսները և բնութագրում դրանք, 2) ներկայացնում է հասարակական արտադրությունը և դրա փուլերը, 3) բացատրում է արտադրական հնարավորությունների սահմանները:
12. Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել շուկայական տնտեսությունը
13. Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է շուկայական տնտեսության ձևավորման նախադրյալները և հիմնական տարրերը, 2) ներկայացնում է շուկայի եռթյունը և դասակարգումը, 3) թվարկում է շուկայի գործառույթները և բնութագրում դրանք, 4) ներկայացնում է սեփականություն հասկացությունը և թվարկում սեփականության ձևերը, 5) բացատրում է շուկայական տնտեսության պետական կարգավորման անհրաժեշտությունն ու նպատակները:
14. Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել առաջարկի և պահանջարկի եռթյունը
15. Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է պահանջարկի օրենքի եռթյունը, 2) բացատրում է պահանջարկի փոփոխությունը, ոչ գնային գործոնները, 3) ներկայացնում է առաջարկի օրենքը, 4) բացահայտում է առաջարկի վրա ազդող գործոնները, 5) ներկայացնում է առաջարկի և պահանջարկի կապը, 6) բացատրում է շուկայական հավասարակշռությունը և ներկայացնում է գների հավասարակշռող ֆունկցիան:
16. Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել մակրոտնտեսական ցուցանիշները
17. Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է մակրոտնտեսության եռթյունը և ցուցանիշները, 2) ներկայացնում է ՀԱԱ-ի և ՀՆԱ-ի ընդհանուր բնութագիրը և դրանց հաշվարկման եղանակները,

		3) ներկայացնում է գնաճը, առաջացման պատճառները, 4) ներկայացնում է գործազրկության եռթյունը, 5) թվարկում է տնտեսական պարբերաշրջանի փուլերը և բնութագրում դրանց առանձնահատկությունները, 6) ներկայացնում է պետության դերը տնտեսական պարբերաշրջանների կարգավորման գործում:
18.	Ուսումնառության արդյունք 7	Ներկայացնել կապիտալի եռթյունը, կուտակումը և դրամական կապիտալի շուկան
19.	Կատարման չափանիշներ	1) բացատրում է կապիտալի եռթյունը և շրջապտույտի տնտեսական բովանդակությունը, 2) ներկայացնում է հիմնական և շրջանառու կապիտալը, հիմնական կապիտալի մաշվածությունը, 3) ներկայացնում է արժեթղթերի եռթյունը և տեսակները, 4) ներկայացնում է փոխառվական տոկոսի եռթյունը և դրա ձևավորման վրա ազդող գործոնները:
20.	Ուսումնառության արդյունք 8	Ներկայացնել հողային ռեսուրսների շուկան և հողային ռենտան
21.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է հողային ռեսուրսների եռթյունը և առանձնահատկությունները, 2) ներկայացնում է հողի առաջարկի սահմանափակությունը, 3) բացատրում է հողային ռենտայի և հողի գնի եռթյունը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՄՇԱԿՄԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ»		
22.	Մոդուլի դասիչը	ՅԾՅ -5-22-002
23.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ զարգացնել հասարակական երևույթների վերաբերյալ տվյալների հավաքման, մշակման և արդյունքների ընդհանրացման վիճակագրական մեթոդների կիրառման գործնական հմտություններ:
24.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
25.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
26.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
27.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել տեղեկության հավաքման և ուսումնասիրության համար նախապատրաստման գործընթացը

28.	Կատարման չափանիշներ	1) հիմնավորում է որոշումներ ընդունելու համար տեղեկատվության անհրաժեշտությունը և կարևորությունը, 2) տարբերակում է տեղեկությունների տեսակները և դրանց առանձնահատկությունները, 3) ներկայացնում է տեղեկությունների աղբյուրները և ձեռքբերման ձևերը, 4) խմբավորում է տեղեկությունները և ընդհանրացնում դրանք, 5) կազմում է գրաֆիկներ և դիագրամներ, 6) կազմում է վիճակագրական տեղեկություններն աղյուսակների տեսքով:
29.	Ուսումնառության արդյունք 2	Հաշվարկել հարաբերական և միջին մեծություններ
30.	Կատարման չափանիշներ	1) հիմնավորում է հարաբերական և միջին մեծությունների կիրառման անհրաժեշտությունը, 2) հաշվարկում է հարաբերական մեծությունները, 3) հաշվարկում է միջին թվաբանականները, 4) հաշվարկում է միջին կշռված թվաբանականները, 5) հաշվարկում է հարմոնիկ միջինները, 6) մեկնաբանում է հաշվարկված միջին մեծությունների իմաստը:
ՄՈԴՈՒ		ԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»
31.	Մոդուլի դասիչը	ՀԾՀ -5-22-003
32.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ ընդհանուր գիտելիքներ կառավարման էության, սկզբունքների և մակարդակների, կառավարման գործառնությունների վերաբերյալ և ձևավորել կառավարման կարողություններ:
33.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
34.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ԱՀ-Հ-5-22-001 «Հաղորդակցություն», ԱՀ-ԱԳՀ-5-22-001 «Աշխատանքային գործունեության ընդհանուր հմտություններ» և ԱՀ-Ձ-5-22-001 «Ձեռներեցություն» մոդուլները:
35.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

36.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել կառավարման եռթյունը, անհրաժեշտությունը և սկզբունքները
37.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է կառավարման եռթյունն ու նշանակությունը կազմակերպության նպատակների և խնդիրների լուծման գործում, 2) ներկայացնում է կառավարման տեսությունները և զարգացման փուլերը, 3) նկարագրում է կառավարման հիմնական սկզբունքները, 4) ներկայացնում է կառավարման մակարդակների առանձնահատկությունները, 5) սահմանում է կազմակերպության ստորին մակարդակների գործունեության նպատակը:
38.	Ուսումնառության արդյունք 2	Վերլուծել կազմակերպության ներքին և արտաքին միջավայրերը
39.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է կազմակերպության ներքին միջավայրի ենթահամակարգերը և տարրերը, 2) ներկայացնում է կազմակերպության արտաքին միջավայրի բնութագիրը և տարրերը, 3) իրականացնում է ներքին և արտաքին միջավայրի վերլուծություն:
40.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել կառավարման հիմնական գործառնությունները
41.	Կատարման չափանիշներ	1) թվարկում է կառավարման գործառնությունները, 2) ներկայացնում է պլանավորումը որպես կառավարման գործառնություն, 3) ներկայացնում է կազմակերպումը որպես կառավարման գործառնություն, 4) ներկայացնում է մոտիվացիան որպես կառավարման գործառնություն, 5) ներկայացնում է վերահսկողությունը որպես կառավարման գործառնություն:
42.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հաղորդակցման դերը կառավարման գործընթացում
43.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է հաղորդակցման եռթյունը և դերը կառավարման գործընթացում, 2) ներկայացնում է հաղորդակցման տեսակները և գործընթացի փուլերը:
44.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել կառավարչական որոշումները
45.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է կառավարչական որոշումների եռթյունը, 2) ներկայացնում է կառավարչական որոշումների դասակարգման հատկանիշները և թվարկում որոշումների տեսակները, 3) ներկայացնում է որոշումների ընդունման վրա ազդող գործոնները, 4) թվարկում է որոշումների ընդունման փուլերը և մեթոդները:

46.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել կոնֆլիկտների և սթրեսի կառավարումը
47.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է կոնֆլիկտի էությունը, տեսակները և առաջացման պատճառները, 2) ներկայացնում է կոնֆլիկտների կառավարման եղանակներն ու դրանց ձևերը, 3) ներկայացնում է սթրեսի էությունը և առաջացման պատճառները, 4) ներկայացնում է սթրեսի կառավարման ձևերը:
48.	Ուսումնառության արդյունք 7	Ներկայացնել իշխանության և առաջնորդման էությունը
49.	Կատարման չափանիշներ	1) բնորոշում է իշխանություն և առաջնորդում հասկացությունները, 2) թվարկում է իշխանության տեսակները, 3) ներկայացնում է առաջնորդման ոճերը, 4) թվարկում է առաջնորդման տեսությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ»		
50.	Մոդուլի դասիչը	<Շ<-5-22-004
51.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ֆինանսական վերլուծության մեթոդների և գործիքակազմի վերաբերյալ և ֆինանսական հաշվարկներ անելու համար անհրաժեշտ կարողություններ:
52.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
53.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
54.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
55.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ֆինանսական մաթեմատիկայի առարկան
56.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ֆինանսական մաթեմատիկայի առարկան և թվարկում հիմնական խնդիրները, 2) թվարկում է ֆինանսական գործառնությունների տեսակները և բնութագրում դրանք, 3) ներկայացնում է ֆինանսական հաշվարկների դասակարգման մեթոդները, 4) ներկայացնում է ֆինանսական հաշվարկներում կիրառվող հիմնական հասկացությունները:
57.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել տոկոսների հաշվարկման մեթոդները

58.	Կատարման չափանիշներ	1) կատարում է պարզ տոկոսադրույքով տոկոսների հաշվարկ, 2) կատարում է բարդ տոկոսադրույքով տոկոսների հաշվարկ, 3) կատարում է մաթեմատիկական դիսկոնտացում, 4) կատարում է դիսկոնտային վարկի մարման և մասնակի մարման հաշվարկներ, 5) ներկայացնում է փողի ժամանակային արժեքը և ֆինանսական համարժեքության սկզբունքը, 6) ներկայացնում է անվանական և էֆեկտիվ տոկոսադրույքները և դրանց միջև կապը:
59.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ֆինանսական հոսքերը, դրանց գնահատումը և վերլուծությունը
60.	Կատարման չափանիշներ	1) կատարում է վարկերի մարման և մասնակի մարման հաշվարկներ, 2) կատարում է ավանդային գործառնությունների արժեքի հաշվարկներ:
61.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել վարկային գործառնությունների հաշվարկներ
62.	Կատարման չափանիշներ	1) կատարում է անուիտետների հաշվարկը բարդ տոկոսներով, 2) կատարում է երկարաժամկետ վարկերի հետ կապված հաշվարկներ, 3) կազմում է տարբեր տեսակի վարկերի տարբեր եղանակներով մարման պլանները:
63.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել ֆինանսավարկային գործառնությունների եկամտաբերությունը
64.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ֆինանսավարկային գործառնությունների արդյունավետության չափը, 2) կատարում է ֆինանսավարկային գործառնությունների եկամտաբերության հաշվարկ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ ԵՎ ՎԱՐԿ»		
65.	Մոդուլի դասիչը	ՅՇՅ -5-22-005
66.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ֆինանսական համակարգի, ինստիտուտների, ֆինանսական շուկաների, պետական բյուջեի, ինչպես նաև վարկերի և բանկային գործառնությունների վերաբերյալ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
67.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
68.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՅՇՅ-5-22-001 «Տնտեսագիտության տեսություն» մոդուլը:

69.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
70.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ֆինանսական համակարգի դերը
71.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ֆինանսների առաջացման նախադրյալները, Էությունը և գործառույթները, 2) ներկայացնում է ֆինանսական համակարգի օղակները, 3) ներկայացնում է ֆինանսական շուկաների Էությունը, հատվածները և գործառույթները, 4) թվարկում է ֆինանսական գործիքները և բնութագրում դրանք, 5) թվարկում է ֆինանսական ինստիտուտները, բնութագրում դրանք և ներկայացնում դրանց գործառույթները:
72.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել պետական և տեղական ֆինանսները
73.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է բյուջետային համակարգը, բյուջեի Էությունը և դերը ֆինանսական համակարգում, 2) ներկայացնում է պետական բյուջեի դերը բյուջետային համակարգում, 3) ներկայացնում է պետական բյուջեի եկամուտների կազմը և ծախսերի հիմնական ուղղությունները, 4) ներկայացնում է համայնքների բյուջեի դերը տեղական ինքնակառավարման ոլորտում, 5) ներկայացնում է բյուջեի պլանավորման խնդիրները և կազմակերպման գործընթացի փուլերը:
74.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել կազմակերպության ֆինանսների Էությունը
75.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է կազմակերպության ֆինանսական հարաբերությունները և դրանց կազմակերպման առանձնահատկությունները, 2) ներկայացնում է կազմակերպությունների ֆինանսների գործառույթները:
76.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել բանկային համակարգի հիմնական գործառույթները
77.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է վարկերի Էությունը, գործառույթները և հիմնական տեսակները, 2) բնութագրում է վարկերի հիմնական տեսակները, 3) ներկայացնում է բանկային համակարգի կառուցվածքն ու գործառույթները, 4) ներկայացնում է կենտրոնական բանկի խնդիրները և դերը ֆինանսական համակարգում, 5) թվարկում է կենտրոնական բանկի դրամավարկային քաղաքականության իրականացման գործիքները,

		6) ներկայացնում է ֆինանսական ռիսկերի էությունը և դասակարգման առանձնահատկությունները, 7) թվարկում է ֆինանսական հիմնական ռիսկերը և բնութագրում դրանք, 8) թվարկում է բանկային գործունեության կարգավորման հիմնական տնտեսական նորմատիվները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»		
78.	Մոդուլի դասիչը	ՀՇՀ 5-22-006
79.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հաշվապահական հաշվառման դերի, նշանակության և ֆինանսատնտեսական գործունեության ոլորտում կիրառվող հիմնական հասկացությունների, ինչպես նաև ոլորտը կարգավորող իրավական ակտերի հիմնական պահանջների վերաբերյալ գիտելիքներ:
80.	Մոդուլի տևողությունը	90 ժամ
81.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՇՀ-5-22-001 «Տնտեսագիտության տեսություն» մոդուլը:
82.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
83.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման նշանակությունը տնտեսական գործունեության մեջ
84.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման էվոյուցիան՝ պարզագույն հաշվառումից մինչև գիտություն, 2) ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման՝ որպես տեղեկատվական համակարգի էությունը, խնդիրներն ու նպատակը, 3) ներկայացնում է կազմակերպությունների միջոցները և դրանց աղբյուրները, ինչպես նաև դրանց հավասարությունը, 4) ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման առարկան և մեթոդը:
85.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել «ֆինանսական վիճակի մասին» և «ֆինանսական արդյունքի մասին» հաշվետվությունների կառուցվածքը
86.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության կառուցվածքը և տարրերը, 2) ներկայացնում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում տեղի ունեցող փոփոխությունները,

		3) ներկայացնում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության կառուցվածքը և տարրերը:
87.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հաշվապահական հաշիվները և գործառնությունների գրանցումը
88.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է հաշվապահական հաշիվները և հաշվային պլանը, 2) ներկայացնում է կրկնակի գրանցման եղանակը և հաշիվներում գրանցումը, 3) ներկայացնում է շրջանառության տեղեկագիրը, 4) ներկայացնում է սինթետիկ և անալիտիկ հաշվառումը, 5) ներկայացնում է արտահաշվեկշռային հոդվածները և իրականացնում դրանց հաշվառումը:
89.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգումը
90.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ակտիվների դասակարգումը՝ ըստ գործառնական փուլի մասնակցության, ըստ ժամկետայնության և ըստ ֆիզիկական սուբստանցիայի, 2) ներկայացնում է պարտավորությունների դասակարգումը՝ ըստ գործառնական փուլի մասնակցության, ըստ ժամկետայնության և ըստ բնույթի, 3) ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների հաշվառումը՝ ըստ հաշվային պլանի դասերի:
91.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել փաստաթղթավորումը և գույքագրումը
92.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է գործարքների փաստաթղթավորումը և փաստաթղթաշրջանառության համակարգը, 2) ներկայացնում է փաստաթղթերի դասակարգումը, վավերապայմանները, 3) ներկայացնում է գույքագրման պահանջները և կարգը:
93.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման ոլորտը կարգավորող իրավական ակտերը և դրանց հիմնական սկզբունքները
94.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է քաղաքացիաիրավական հարաբերություններում սահմանված օրենսդրական դրույթների ազդեցությունը կազմակերպության ֆինանսատնտեսական գործունեության վրա, 2) ներկայացնում է աշխատանքային հարաբերությունները կարգավորող իրավական ակտերի դրույթները, 3) ներկայացնում է հարկային հարաբերությունները կարգավորող իրավական ակտերի դրույթները, 4) ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման ոլորտը կարգավորող օրենսդրության և հաշվապահության համընդհանուր ստանդարտների նպատակներն ու հիմնական սկզբունքները,

		5) ներկայացնում է աուդիտորական գործունեության խնդիրներն ու սկզբունքները:
95.	Ուսումնառության արդյունք 7	Ներկայացնել ֆինանսական հաշվետվությունների տարրերի ճանաչումն ու չափումը
96.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ֆինանսական հաշվետվությունների տարրերի ճանաչումը, 2) ներկայացնում է ֆինանսական հաշվետվությունների տարրերի չափումը, 3) ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման գնահատումը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»		
97.	Մոդուլի դասիչը	ՀՇՀ -5-22-007
98.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ տնտեսվարող սուբյեկտի նյութական ակտիվների, դրանց դասակարգման և կառուցվածքի վերաբերյալ, ինչպես նաև ձևավորել գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություններ:
99.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
100.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՇՀ-5-22-006 «Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ» մոդուլը:
101.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
102.	Ուսումնառության արդյունք 1	Իրականացնել հիմնական միջոցների հաշվառում
103.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է հիմնական միջոցների սահմանումը, 2) իրականացնում է հիմնական միջոցների ճանաչումը և չափումը, 3) թվարկում է հիմնական միջոցների դասերը և ներկայացնում հաշվառումը, 4) ներկայացնում է հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքի ձևավորման տարրերը:
104.	Ուսումնառության արդյունք 2	Իրականացնել հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվառումը և կատարել ապաճանաչումը
105.	Կատարման չափանիշներ	1) իրականացնում է հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության գնահատումը, 2) ընտրում է մաշվածության մեթոդները և կատարում հաշվառումը, 3) կատարում է հիմնական միջոցների ապաճանաչումը:
106.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել պաշարների հաշվառումը

107.	Կատարման չափանիշներ	1) Ներկայացնում է պաշարների սահմանումը և իրականացնում չափումը, 2) Ներկայացնում է պաշարների ինքնարժեքի բանաձևերը, 3) իրականացնում է պաշարների հաշվառումը, 4) կատարում է պաշարների ապաճանաչումը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՈՉ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»		
108.	Մոդուլի դասիչը	ՋՇՋ -5-22-008
109.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ տնտեսվարող սուբյեկտի ոչ նյութական ակտիվների, դրանց դասակարգման և կառուցվածքի վերաբերյալ, ինչպես նաև ձևավորել գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություններ:
110.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
111.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՋՇՋ-5-22-006 «Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ» մոդուլը:
112.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
113.	Ուսումնառության արդյունք 1	Իրականացնել ոչ նյութական ակտիվների հաշվառում
114.	Կատարման չափանիշներ	1) Ներկայացնում է ոչ նյութական ակտիվների սահմանումը, 2) իրականացնում է դրանց ճանաչումը և չափումը, 3) իրականացնում է ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվառումը:
115.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ոչ նյութական ակտիվների գնահատումներում փոփոխությունները և իրականացնել ոչ նյութական ակտիվների ապաճանաչումը
116.	Կատարման չափանիշներ	1) Ներկայացնում է ոչ նյութական ակտիվների գնահատումներում փոփոխությունները, 2) կատարում է ոչ նյութական ակտիվների ապաճանաչումը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՈՉ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»ՊԱՐՏՔԵՐ»		
117.	Մոդուլի դասիչը	ՋՇՋ -5-22-009

118.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել դրամական միջոցների, դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի դասակարգման և հաշվառման կարողություններ:
119.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
120.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՀ-5-22-006 «Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ» մոդուլը:
121.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
122.	Ուսումնառության արդյունք 1	Իրականացնել դրամական միջոցների հաշվառում
123.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է դրամական միջոցների սահմանումը և իրավական կարգավորումը, 2) իրականացնում է դրամական միջոցների հաշվառումը դրամարկղում, 3) իրականացնում է դրամական միջոցների հաշվառումը բանկերում:
124.	Ուսումնառության արդյունք 2	Իրականացնել առևտրական դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի հաշվառումը
125.	Կատարման չափանիշներ	1) իրականացնում է վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերի հաշվառումը, 2) իրականացնում է գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի հաշվառումը:
126.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել կանխավճարների և առհաշիվ վճարների հաշվառում
127.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է տրված և ստացված կանխավճարների սահմանումը և դասակարգումը, 2) իրականացնում է տրված և ստացված կանխավճարների հաշվառումը, 3) ներկայացնում է առհաշիվ գումարների տրամադրման նպատակը և դրանց նկատմամբ սահմանափակումները, 4) իրականացնում է առհաշիվ վճարների հաշվառում:
ՄՈԴՈՒԼ		Ի ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐ»
128.	Մոդուլի դասիչը	ՀՀ-5-22-010
129.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել աշխատակիցների հատուցումների դասակարգման և հաշվառման կարողություններ:
130.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ

131.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՀ-5-22-006 «Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ» մոդուլը:
132.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
133.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքային հարաբերությունների իրավակարգավորման հիմնական դրույթները
134.	Կատարման չափանիշներ	1) Ներկայացնում է աշխատանքային պայմանագրի էությունը, 2) Ներկայացնում է աշխատաժամանակի և հանգստի ժամանակի հասկացությունները, 3) Ներկայացնում է աշխատավարձի, երաշխիքների և հատուցումների հասկացությունները:
135.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել աշխատակիցների հատուցումները
136.	Կատարման չափանիշներ	1) Ներկայացնում է աշխատակիցների հատուցումների սահմանումը և դասակարգումը, 2) Ներկայացնում է աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների ճանաչումը և չափումը:
137.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների հաշվառում
138.	Կատարման չափանիշներ	1) իրականացնում է աշխատակիցների աշխատավարձերի հաշվառումը, 2) իրականացնում է աշխատակիցների փոխհատուցելի բացակայությունների և դրանց հատուցումների հաշվառումը:
ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ, ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀՆԵՐ»		
139.	Մոդուլի դասիչը	<Հ> -5-22-011
140.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ ֆինանսական գործիքների, դրանց ճանաչման և չափման վերաբերյալ, ինչպես նաև ձևավորել դրանց հաշվառման կարողություններ:
141.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
142.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՀ-5-22-006 «Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ» մոդուլը:
143.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
144.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ֆինանսական գործիքները

145.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների սահմանումը և դասակարգումը, 2) իրականացնում է ֆինանսական գործիքների ճանաչումը և չափումը:
146.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել փոխառու միջոցները և փոխառության ծախսումները
147.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է փոխառության միջոցների դասակարգումը և ճանաչումը, 2) իրականացնում է փոխառության միջոցների հաշվառումը, 3) իրականացնում է փոխառության ծախսումների կապիտալացման հաշվառումը:
148.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել պետական շնորհների հաշվառումը
149.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է պետական օգնության և պետական շնորհների տեսակները, 2) իրականացնում է պետական շնորհների ճանաչումը և չափումը 3) իրականացնում է պետական շնորհների հաշվառումը:
150.	Ուսումնառության արդյունք 4	Իրականացնել արտարժույթով հաշվառումները
151.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է արտարժույթի և ֆունկցիոնալ արժույթի սահմանումը, 2) իրականացնում է արտարժույթով գործառնությունների արտացոլումը ֆունկցիոնալ արժույթով, 3) իրականացնում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին տեղեկատվության ներկայացում, 4) իրականացնում է արտարժույթով տրված և ստացված կանխավճարների հաշվառում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱԴԻՏԱԼ, ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐ»		
152.	Մոդուլի դասիչը	ՅԾՅ -5-22-012
153.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ տնտեսվարող սուբյեկտի սեփական կապիտալի տարրերի, եկամուտների և ծախսերի վերաբերյալ, ինչպես նաև ձևավորել դրանց հաշվառման կարողություններ:
154.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
155.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՅԾՅ-5-22-006 «Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ» մոդուլը:
156.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

157.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել սեփական կապիտալի տարրերը
158.	Կատարման չափանիշներ	1) Ներկայացնում է սեփական կապիտալի դասակարգումը և հաշվառումը, 2) Ներկայացնում է կանոնադրական կապիտալը, 3) Ներկայացնում է շահույթը և վնասը, 4) Ներկայացնում է շահաբաժինները:
159.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել եկամուտներն ու ծախսերը և դրանց հաշվառումը
160.	Կատարման չափանիշներ	1) Ներկայացնում է եկամուտների և ծախսերի դասակարգումը, 2) Ներկայացնում է եկամուտների և ծախսերի հաշվառման խմբերը:
161.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել գնորդների հետ պայմանագրերը և որոշել գործարքի գինը
162.	Կատարման չափանիշներ	1) Ներկայացնում է գնորդների հետ պայմանագրերի և կատարման պարտականությունների որոշակիությունը, 2) որոշում է գործարքի գինը և գնի վերագրումը կատարման պարտականություններին, 3) Ներկայացնում է հասույթի ճանաչումը և չափումը, 4) իրականացնում է ապրանքների վաճառքից և ծառայությունների մատուցումից հասույթի հաշվառումը:
163.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հասույթների ճանաչումը և չափումը, իրականացնել հասույթի հաշվառումը
164.	Կատարման չափանիշներ	1) Ներկայացնում է հասույթի ճանաչումը և չափումը, 2) իրականացնում է ապրանքների վաճառքից և ծառայությունների մատուցումից հասույթի հաշվառումը:
165.	Ուսումնառության արդյունք 5	Իրականացնել այլ եկամուտների և ծախսերի հաշվառումը
166.	Կատարման չափանիշներ	1) իրականացնում է այլ գործառնական եկամուտների և ծախսերի հաշվառումը, 2) իրականացնում է շարունակական գործունեության այլ եկամուտների և ծախսերի հաշվառումը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԾԱԽՍՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»		
167.	Մոդուլի դասիչը	<Շ> -5-22-013
168.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ ծախսումների վերաբերյալ, ինչպես նաև ձևավորել դրանց հաշվառման կարողություններ:

169.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
170.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՇՀ-5-22-006 «Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ» մոդուլը:
171.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
172.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ծախսումների ընդհանուր նկարագիրը և հաշվառումը
173.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ծախսումների ընդհանուր նկարագիրը, 2) իրականացնում է ծախսումների հաշվառումը:
174.	Ուսումնառության արդյունք 2	Իրականացնել արտադրական ծախսումների հաշվառումը
175.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է արտադրական ծախսումների նկարագիրը, 2) իրականացնում է արտադրական ծախսումների հաշվառումը:
176.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել ոչ ընթացիկ ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումների հաշվառումը
177.	Կատարման չափանիշներ	1) իրականացնում է հիմնական միջոցների կառուցման (ստեղծման) ծախսումների հաշվառումը, 2) իրականացնում է ոչ կյուբական ակտիվների ներստեղծման ծախսումների հաշվառումը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»		
178.	Մոդուլի դասիչը	ՀՇՀ -5-22-014
179.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել վարձակալության դասակարգման վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանց հաշվառման կարողություններ:
180.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
181.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՇՀ-5-22-006 «Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ» մոդուլը:
182.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
183.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել վարձակալության դասակարգումը
184.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է վարձակալության սահմանումը, դասակարգումը,

		2) ներկայացնում է ֆինանսական և գործառնական վարձակալությունները, 3) ներկայացնում է ֆինանսական վարձակալության դասակարգման իրավիճակները, 4) ներկայացնում է կարճաժամկետ և փոքրարժեք առարկաների վարձակալությունը, 5) ներկայացնում է վարձակալության պայմանագրի բաղադրիչների առանձնացումը:
185.	Ուսումնառության արդյունք 2	Իրականացնել վարձակալության հաշվառումը վարձակալի մոտ
186.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է վարձակալության ճանաչումը, սկզբնական և հետագա չափումը վարձակալի մոտ, 2) հաշվառում է վարձակալությունը վարձակալի մոտ, 3) հաշվառում է կարճաժամկետ և փոքրարժեք առարկաների վարձակալությունը վարձակալի մոտ:
187.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել վարձակալության հաշվառումը վարձատուի մոտ
188.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ֆինանսական վարձակալության ճանաչումը, 2) ներկայացնում է վարձակալությունում զուտ ներդրման սկզբնական չափումը, 3) իրականացնում է ֆինանսական վարձակալության հաշվառումը, 4) իրականացնում է գործառնական վարձակալության հաշվառումը:
ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»		
189.	Մոդուլի դասիչը	ՀՇՀ -5-22-015
190.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել գիտելիքներ գյուղատնտեսական գործունեության սահմանման, դասակարգման, ճանաչման և չափման մասին, ինչպես նաև գյուղատնտեսական գործունեության հաշվառման կարողություններ:
191.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
192.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՇՀ-5-22-006 «Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ» մոդուլը:
193.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
194.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել գյուղատնտեսական գործունեության դասակարգումը
195.	Կատարման չափանիշներ	1) տալիս է գյուղատնտեսական գործունեության սահմանումը,

		2) ներկայացնում է գյուղատնտեսական գործունեությանը վերաբերվող ակտիվները, 3) ներկայացնում է կենսաբանական ակտիվների խմբերը, 4) ներկայացնում է բերքատու բույսերը և գյուղատնտեսական արտադրանքը:
196.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել գյուղատնտեսական գործունեության ճանաչումը
197.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է գյուղատնտեսական գործունեության ճանաչումը, 2) ներկայացնում է գյուղատնտեսական գործունեության չափումը, 3) ներկայացնում է իրական արժեքը և վաճառքի ծախսումները, 4) ներկայացնում է կենսաբանական ակտիվի և գյուղատնտեսական արտադրանքի չափումից օգուտը կամ կորուստը:
198.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել գյուղատնտեսական գործունեության հաշվառումը
199.	Կատարման չափանիշներ	1) իրականացնում է գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտների և ծախսերի հաշվառումը, 2) իրականացնում է կենսաբանական ակտիվների և գյուղատնտեսական արտադրանքի հաշվառումը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԵՏԱԳԱ ՉԱՓՈՒՄ, ԱՐԺԵԶՐԿՈՒՄ»		
200.	Մոդուլի դասիչը	ՀՇՀ -5-22-016
201.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել գիտելիքներ հիմնական միջոցների վերագնահատման, ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ և դրանք կիրառելու կարողություններ:
202.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
203.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՇՀ-5-22-006 «Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ» մոդուլը:
204.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
205.	Ուսումնառության արդյունք 1	Իրականացնել հիմնական միջոցների վերագնահատման հաշվառումը
206.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է հիմնական միջոցների վերագնահատման քաղաքականությունը, 2) ներկայացնում է վերագնահատված հիմնական միջոցների հաշվառման մեթոդները,

		3) իրականացնում է հիմնական միջոցների վերագնահատման հաշվառումը:
207.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումը և իրականացնել դրա հաշվառումը
208.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման հայտանիշները և փոխհատուցվող գումարը, 2) իրականացնում է ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորստի հակադարձման հաշվառումը, 3) իրականացնում և հաշվառում է պաշարների արժեքի նվազումը:
209.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումը և ապաճանաչումը
210.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ակնկալվող պարտքային կորուստների սահմանումը, պարտագանցումը և արժեզրկումը, 2) ներկայացնում է ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատումը և չափումը, 3) իրականացնում է ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվառումը, 4) ներկայացնում և հաշվառում է ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումը:
ՄՈԴՈՒԼԻ		ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»
211.	Մոդուլի դասիչը	ՀՇՀ -5-22-017
212.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ ընդհանուր նշանակության ֆինանսական հաշվետվությունների, դրանց կազմման առանձնահատկությունների վերաբերյալ:
213.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
214.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՇՀ-5-22-006 «Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ» մոդուլը:
215.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
216.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ընդհանուր նշանակության ֆինանսական հաշվետվությունները
217.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ընդհանուր նշանակության ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակը և բաղկացուցիչները, 2) ներկայացնում է օգտակար ֆինանսական տեղեկատվության որակական բնութագրերը:

218.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ընդհանուր նշանակության ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչների կառուցվածքը
219.	Կատարման չափանիշներ	1) Ներկայացնում է սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը, 2) Ներկայացնում է դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունը, 3) Ներկայացնում է ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՕՐԵՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆԵՆԵՐ»		
220.	Մոդուլի դասիչը	ՀԾՀ -5-22-018
221.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ-ում գործող հարկային համակարգի, հարկ վճարողների (հարկային գործակալների) և հարկային մարմինների, հարկային պարտավորությունների և հաշվետվական համակարգի վերաբերյալ:
222.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
223.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀԾՀ-5-22-001 «Տնտեսագիտության տեսություն» մոդուլը:
224.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
225.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել« հարկերի և վճարների համակարգը
226.	Կատարման չափանիշներ	1) թվարկում է հարկերի և վճարների տեսակները, 2) Ներկայացնում է հարկման համակարգերը, 3) Ներկայացնում է հարկի և վճարի սահմանման ընդհանուր պայմանները, 4) Ներկայացնում է հարկային արտոնությունները:
227.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հարկ վճարողներին (հարկային գործակալներին) և հարկային մարմինը
228.	Կատարման չափանիշներ	1) Ներկայացնում է հարկային հարաբերությունների սուբյեկտներին, 2) Ներկայացնում է հարկ վճարողների պարտականություններն ու իրավունքները, 3) Ներկայացնում է հարկային մարմինների պարտականություններն ու լիազորությունները:

229.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հարկային պարտավորությունները և հաշվետվական համակարգը
230.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է հարկային պարտավորությունը և դրա կատարումը, 2) ներկայացնում է հարկային հաշվարկները:
ՄՈԴՈԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ԱՅԼ ԴԱՐՏԱԴԻՐ ՎՃԱՐՆԵՐ»		
231.	Մոդուլի դասիչը	ՀՇՀ -5-22-019
232.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել գիտելիքներ հարկերի և պարտադիր այլ վճարների մասին «-ում գործող օրենսդրության վերաբերյալ և դրանք կիրառելու կարողություններ:
233.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
234.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՇՀ-5-22-001 «Տնտեսագիտության տեսություն» մոդուլը:
235.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
236.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել անուղղակի հարկերը և իրականացնել դրանց հաշվառումը
237.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ավելացված արժեքի հարկի հաշվարկման և վճարման կարգը, 2) հաշվարկում է ավելացված արժեքի հարկը և տալիս դրանց հաշվապահական ձևակերպումները, 3) ներկայացնում է ակցիզային հարկի հաշվարկման և վճարման կարգը, 4) հաշվարկում է ակցիզային հարկը և տալիս դրանց հաշվապահական ձևակերպումները:
238.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել շահութահարկը և իրականացնել դրա հաշվառումը
239.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է շահութահարկի հաշվարկման և վճարման կարգը, 2) հաշվարկում է շահութահարկը և տալիս դրա հաշվապահական ձևակերպումները:
240.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել եկամտային հարկը, սոցիալական և դրոշմանիշային վճարները և կատարել դրանց հաշվառումը
241.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է եկամտային հարկի հաշվարկման և վճարման կարգը, 2) հաշվարկում է եկամտային հարկը և տալիս դրա հաշվապահական ձևակերպումները, 3) ներկայացնում է սոցիալական վճարի հաշվարկման և վճարման կարգը,

		4) հաշվարկում է սոցիալական վճարը և տալիս դրա հաշվապահական ձևակերպումները, 5) ներկայացնում է դրոշմանիշային վճարի հաշվարկման և վճարման կարգը, 6) հաշվարկում է դրոշմանիշային վճարը և տալիս դրա հաշվապահական ձևակերպումները:
242.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հարկման հատուկ համակարգերը, իրականացնել շրջանառության հարկի հաշվառում
243.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է շրջանառության հարկի համակարգը, շրջանառության հարկի հաշվարկման և վճարման կարգը, 2) հաշվարկում է շրջանառության հարկը և տալիս դրա հաշվապահական ձևակերպումները, 3) ներկայացնում է միկրոձեռնարկատիրության համակարգը:
244.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել այլ հարկերի և պարտադիր վճարների տեսակները
245.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է բնապահպանական հարկի և բնօգտագործման վճարը, 2) ներկայացնում է պետական և տեղական տուրքերը, մաքսատուրք, 3) ներկայացնում է ճանապարհային հարկը, 4) ներկայացնում է անշարժ գույքի հարկը և փոխադրամիջոցների գույքահարկը, 5) իրականացնում է այլ հարկերի և վճարների հաշվապահական ձևակերպումները:
246.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել հետաձգված հարկերը
247.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ֆինանսական և հարկային հաշվառումների նպատակները, 2) ներկայացնում է հարկային բազան, 3) թվարկում է ժամանակավոր և մշտական տարբերությունները, 4) սահմանում է հետաձգված հարկերի ճանաչումը և չափումը, 5) ներկայացնում է հետաձգված հարկերի դասակարգումը, հաշվառումը և հաշվանցումը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
248.	Մոդուլի դասիչը	<Ծ> -5-22-020
249.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել գիտելիքներ հարկերի և պարտադիր այլ վճարների մասին «-ում գործող օրենսդրության վերաբերյալ և դրանք կիրառելու կարողություններ:
250.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ

251.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՇՀ-5-22-001 «Տնտեսագիտության տեսություն» մոդուլը:
252.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
253.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հարկ վճարողների հաշվառման համակարգը
254.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է հարկ վճարողների հաշվառման համակարգը, 2) ներկայացնում է հարկ վճարողների գործունեության դադարեցման և հաշվառումից հանման ընթացակարգերը:
255.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հարկ վճարողների սպասարկման հարկային մարմնի գործառույթները
256.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է հարկ վճարողներին հարկային մարմնի իրազեկման գործառույթները, 2) ներկայացնում է հարկային հաշվարկների և այլ փաստաթղթերի ընդունման և տրամադրման գործառույթները, 3) ներկայացնում է հարկ վճարողների հարկային պարտավորությունները և դեբետային գումարների հաշվառումը:
257.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հարկային հսկողության գործիքակազմը
258.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է հարկային ստուգման տեսակները, 2) ներկայացնում է հարկային ուսումնասիրության տեսակները, 3) ներկայացնում է հսկիչ դրամարկղային մեքենաների կիրառությունը, 4) ներկայացնում է դրամարկղային գործառնությունների կիրառման կանոնները, 5) ներկայացնում է ակցիզային դրոշմանիշների կամ դրոշմապիտակների կիրառման պայմանները և կանոնները:
259.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հարկային օրենսդրության խախտման պատասխանատվությունները, իրականացնել խախտման հետևանքով առաջացած տույժերի և տուգանքների հաշվառումը
260.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է հարկային պատասխանատվության տեսակները,

		2) ներկայացնում է հարկային իրավախախտումների տեսակները և դրանց կատարման դեպքում հարկային պատասխանատվությունը, 3) ներկայացնում է հարկային պարտավորությունների կատարման ապահովման եղանակները, 4) ներկայացնում է հարկային ծառայողի գործողությունների կամ անգործության բողոքարկման համակարգը:
--	--	---

**Միջին մասնագիտական կրթության 0411.01.5 «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության
0411.01.01.5 «Հաշվապահ» որակավորման օրինակելի ուսումնական պլան**

ԵԼ	Առարկայախմբեր, առարկաներ և մոդուլներ	Շաբաթների թիվը	Ուսանողի առավելագույն բեռնվածությունը, ժամ	Պարտադիր լսարանային պարապմունքներ, ժամ	Ուսուցման երաշխավարվող տարին
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		108	72	1
2.	Տնտեսագիտության հիմունքներ		81	54	1
3.	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		81	54	1
4.	Իրավունքի հիմունքներ		54	36	1
5.	Պատմություն		81	54	1
6.	Ռուսաց լեզու		108	72	1
7.	Օտար լեզու		108	72	1
8.	Ֆիզկուլտուրա		165	110	1,2
9.	Անողջաֆտագիտության և Էկոլոգիայի հիմունքներ		54	36	1
10.	Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		42	28	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		882	588	
	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
1.	Հաղորդակցություն		54	36	1
2.	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		54	36	1
3.	Աշխատանքային գործունեության ընդհանուր հմտություններ		54	36	1
4.	Համակարգչային օպերատորություն		81	54	1
5.	Ձեռներեցություն		81	54	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		324	216	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Տնտեսագիտության տեսություն		135	90	1
2.	Տվյալների մշակման վիճակագրական մեթոդներ		54	36	1
3.	Կառավարման հմտություններ		81	54	1
4.	Ֆինանսական մաթեմատիկա		81	54	1
5.	Ֆինանսներ և վարկ		108	72	1
6.	Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ		135	90	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		594	396	
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Նյութական ակտիվներ		108	72	2
2.	Ոչ նյութական ակտիվներ		54	36	
3.	Դրամական միջոցներ, առևտրային դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր		81	54	2
4.	Աշխատակիցների հատուցումներ		81	54	2
5.	Ֆինանսական գործիքներ, փոխառու միջոցներ և պետական շնորհներ		54	36	2
6.	Սեփական կապիտալ, եկամուտներ և ծախսեր		108	72	2

7.	Ծախսումների հաշվառում		54	36	2
8.	Վարձակալության հաշվառում		54	36	2
9.	Գյուղատն տես ալկան գործունեության հաշվառում		54	36	2
10.	Հետագա չափում, արժեզրկում		54	36	2
11.	Ֆինանսական հաշվետվություններ		54	36	2
12.	Հարկային օրենսդրության հիմունքներ		54	36	2
13.	Հարկեր և այլ պարտադիր վճարներ		108	72	2
14.	Հարկային վարչարարություն		81	54	2
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		999	666	
	ԸՆՏՐՈՎԻ		108	72	
	ՊԱՅՈՒՍՏԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ		63	42	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	55	2970	1980	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ				
	ՊՐԱԿՏԻԿԱ	21			
	ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ	4			
	ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈԹԻՉ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ	2			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	82			